

Regional areal- og transportplan for Bergensområdet

Mål, retningslinjer og tiltak

Regional areal- og transportplan har tre *overordna mål*. I tillegg er det *mål* og *delmål* for hvert temakapittel i plandokumentet. For hvert temakapittel er det også fastsatt egne *retningslinjer*.

Overordna mål

Bergensområdet skal vere ein berekraftig og konkurransedyktig vekstregion.

Utbyggingsmønster og transportsystem skal gje effektiv utnytting av samfunnsressursar og infrastruktur.

Det skal vere ein god fordeling av bustader og arbeidsplassar i Bergensområdet

2 Senterstruktur og utbyggingsmønster

Mål og delmål

Mål

Bergensområdet skal ha ein fleirkjerna senterstruktur med sjølvforsynte senter i samsvar med definert senterhierarki.

Hovudtyngda av veksten i arbeidsplassar og bustader skal kome innanfor definerte vekstsoner.

Delmål

Det skal vere høg arealutnytting i sentrumsnære område og langs prioriterte kollektivaksar.

Retningslinjer

Retningslinjer for analyser

1. Ved rullering av kommuneplanen bør kommunane vurdere arealreserven i eksisterande byggesone og potensialet for fortetting og transformasjon knytt til vekstsonene.

Retningslinjer for areal

2. Definisjon av vekstsoner:
 - a. Regionale vekstsoner er areal som:
 - i. er knytt til fylkessenter og samstundes er i gangavstand til kollektivstopp, eller
 - ii. er knytt til bydelssenter eller regionsenter og samstundes er i gangavstand til kollektivstopp, eller
 - iii. er i nærleik til andre senter innanfor bystamlinene i kollektivsystemet og samstundes er i gangavstand til kollektivstopp
 - b. Lokale vekstsoner er areal som er i gangavstand til kollektivstopp og:
 - i. samstundes er i nærleik til kommunesenter eller lokalsenter definert av kommunane
3. Innafor vekstsonene bør lokale høve bli vurdert og lagt til grunn for prioriteringar av byggjeområde. Ein bør unngå bygging i bratte skråningar og område der det er stor høgdeforskjell mellom utbyggingssområde og sentrum og/eller kollektivhaldeplassar.
4. I dei regionale vekstsonene kan utbygging bli vektlagt sterkt i høve til omsynet til naturmangfald, landskap, landbruk og friluftsliv. Det bør takast omsyn til følgjande prinsipp:
 - a. Utbygginga er planlagt med høg utnyttingsgrad
 - b. Potensialet for fortetting og transformasjon er kartlagt og planlagt utnytta
 - c. Omsynet til arealverdiar påverkar rekkjefølgje av utbygging
 - d. Behov for utbygging er dokumentert
5. Forvaltning av arealverdiar i regionale vekstsoner er omfatta av retningslinjer 37-42 i kapittel 6.4.
6. Utanfor regionale vekstsoner skal det takast særleg omsyn til naturmangfald, landskap, landbruk, kulturmiljø og friluftsliv.
7. Nye utbyggingssområde bør utnytte eksisterande sosial og teknisk infrastruktur. Investeringar i ny infrastruktur bør i hovudsak skje knytt til senter.
8. Kommunane bør setje krav om rekkjefølgje i utbygging av arealreservane der transportreduserande og arealeffektive prinsipp er lagt til grunn. Sentrumsnære område bør prioriterast først.

Kommunane bør leggje til rette for arealeffektiv utbygging i regionale og lokale vekstsoner

Tiltak

1. Det skal bli utvikla målindikatorar for å vurdere om måla for arealdisponering vert nådd. Dette skal bli sett i samanheng med indikatorar utvikla i samband med bymiljøavtalene.
2. Det skal bli inngått avtalar om samordna areal- og transportutvikling der staten, fylkeskommunen og kommunane er partar. Dette er knytt til både bymiljøavtalar knytt til transport og utviklingsavtalar knytt til arealutvikling.

3 Regional transportsystem

Mål og delmål

Mål:

Bergensområdet skal ha eit effektivt transportsystem som gir miljøvenleg og trygg transport, god mobilitet og tilgjenge til viktige reisemål.

Delmål

Veksten i persontransport i Bergensområdet skal takast ved kollektivtransport, gåing og sykling.

Infrastruktur for gåande skal bli prioritert innanfor vekstsonene og knytt til skular.

Veginfrastrukturen skal leggje til rette for effektiv og sikker framkome for nærings- og tenestetransport og kollektivtransport.

Retningsliner

Retningsliner for kommunal arealplanlegging

Retningsliner for utgreiingar/analysar

10. Kommunane bør som grunnlag for kommuneplanen vurdere tilgjenge for ulike transportmiddel i ulike deler av kommunen.

Retningsliner for medverknad

11. Kommunal planlegging som råkar transportomsyn i særleg grad bør leggje til rette for medverknad frå næringsorganisasjonar og interessegrupper for ulike transportformer.

Retningsliner for arealbruk

13. Rekkjefølgje av utbygging i bustad- og næringsareal i kommuneplanen sin arealdel må bli samordna i tid med utbygging av vegsamband, gang- og sykkelveggar og kollektivtiltak. Planar skal ha rekkjefølgjekrav om transporttilhøva ikkje er tilfredsstillande ut i frå omsyn til trafikktryggleik, tilrettelegging for gang og sykkel og kollektivtransport.
14. Kommuneplanen bør stille krav om at verksemder over 5000 m² eller meir enn 50 tilsette utarbeider ei mobilitetsplan i samband med reguleringsplan.
15. Kommunane med regionale vekstsoner bør utarbeide ein strategi for å auke andelen sykkel og gange gjennom samanhengande samband med høg standard til og mellom viktige målpunkt.
16. Kommuneplanen bør innehalde parkeringsføresegner som differensierast ut i frå områda sin tilgjengelegheit med kollektivtransport og type verksemd/føremål.

Retningsliner for statleg, fylkeskommunal og kommunal transportplanlegging

17. Handlingsprogram med rekkjefølgje for utbygging av vegsamband, gang- og sykkelveggar og kollektivtiltak må bli samordna i tid med utbygging av bustad- og næringsareal.

18. Utbygging av infrastruktur for sykkeltransport skal bli prioritert i regionale vekstsoner.
19. Utbygging av infrastruktur for kollektivsystemet skal vere prioritert innanfor hovudstrukturen av kollektivsystemet.
20. Ved utbygging av ny veginfrastruktur bør følgjande prinsipp bli vektlagt:
 - a. Vegutbetring og kollektivprioritering på viktige kollektivaksar
 - b. Reduksjon av sårbarheit og auka trafikktryggleik
 - c. Minimere bruk av areal til veg- og terminalfunksjonar i sentrumsområde
 - d. God framkome for nærings- og nyttetransporten

Tiltak

1. Utforming av differensierte parkeringsnormer for Bergensområdet.
2. Mogelegheitsstudie på massehandtering i Bergensområdet.
3. Pilotprosjekt med utprøving av mobilitetspunkt i Bergensområdet.
4. Pilotprosjekt - Samla plan for transportinfrastruktur i ein utvald vekstzone.

4 Bustadområde

Mål og delmål

Mål:

Bergensområdet skal ha attraktive og gunstig lokaliserte areal til bustad som dekker eit langsiktig behov.

Delmål:

Alle delar av Bergensområdet skal ha eit balansert tilbod av bustader av ulik type og storleik for å dekke behovet for alle hushaldstypar og livsfasar.

Større bustadområde skal i hovudsak vere sikra nærleik til sosial infrastruktur og tilgang til leikeareal/grøntareal.

Retningsliner

Retningsliner for utgreiingar/analysar

21. Kommunane bør analysere behovet for bustadbygging og bustadtypar i kommunen. Arealreserver og potensiale for fortetting og transformasjon bør kartleggjast.

Retningslinjer for medverknad

22. Kommunal planlegging for bustadbygging bør i særleg grad leggje til rette for medverknad frå eldre, unge, personar med nedsett funksjonsevne og utbyggjarar.

Retningslinjer for arealbruk

23. Kommunane bør ha ein bustadreserve i samsvar med befolkningsprognosar for minst 12 år og maksimum 20 år.

24. Kommunane bør leggje til rette for eit variert tilbod av bustader i samsvar med regionale prognosar for hushaldssamansetnad.

25. Kommunane bør prioritere kollektivorientert utbygging ved å i hovudsak lokalisere bustader i regionale og lokale vekstsoner og langs eksisterande kollektivtrasear.

26. Nye bustadområde skal ha dokumentert trygg veg til grunnskule og til kollektivstopp.

27. Kommunane bør leggje til rette for tett utbygging i vekstsoner.

28. Kommunane skal gjennom si arealplanlegging sikre kvalitet i bustadområde.

Tiltak

1. Fortette med kvalitet – korleis skape god kvalitet i tette bustadområder.

5 Næringsareal og arbeidsplassar

Mål og delmål

Mål

Bergensområdet skal ha attraktive og gunstig lokaliserte næringsareal som dekkjer eit langsiktig behov.

Delmål

Det skal vere vekst i arbeidsplassar og næringsareal i alle delar av Bergensområdet.

Nye næringsareal skal lokaliserast på ein eigna måte i høve til transportinfrastruktur og senterstruktur.

Alle næringsareal skal vere arealeffektive.

Retningslinjer

Retningslinjer for analyser

29. Kommunane bør gjennom kommuneplanarbeidet analysere behovet for næringsareal på kommunenivå. Her må kommunen sjåast i samanheng med regionale behov. Fortettingsmogelegheitene i eksisterande område skal kartleggjast slik at ein får ei oppdatert oversikt over arealreserver for næring i kommunen.
30. Kommunen bør kategorisere arealreserven og nye aktuelle næringsareal i kommunen og vurdere kor eigna dei er for ulike typar verksemder. Nytt areal for arealkrevjande verksemd bør bli vurdert utifrå temakart i denne planen. Analysen bør og vurdere om areala har særskilte kvalitetar, som moelegheit for djupvasskai, regional hamn og nærleik til jernbane og flyplass.

Retningslinjer for medverknad

31. Næringslivet ved organisasjonar og verksemder bør delta i kommunale planprosessar.

Retningslinjer for areal

32. Kommunane bør setje av ei arealreserve i kommuneplanen sin arealdel som dekkjer eit prognosebasert behov for næringsareal i minimum 12 år fram i tid, maksimalt 20 år. Kommunen må ta utgangspunkt i kva type næringsareal dei bør ta ansvar for å dekkje.
33. Tilsettintensive og/eller besøksintensive verksemder
 - a. Alle arbeidsplass- og besøksintensive verksemder bør lokaliserast i senter med god tilgjenge for reisande med kollektiv, sykkel og gange.
 - b. Større konsentrasjonar av kontorarbeidsplassar bør lokaliserast i definerte område for arbeidsplassvekst i fylkessenter, regionsenter og bydelssenter.
 - c. Reguleringsplanar for tilsettintensiv og besøksintensive verksemder og sentrumsområde bør ha ei utnyttingsgrad på minimum 200 % BRA.
34. Arealkrevjande verksemder
 - a. Arealkrevjande verksemder bør lokaliserast i nærleiken til hovudvegar og i område som er definert som C- og D områda som gitt i kart.
 - b. Reguleringsplanar for arealkrevjande verksemder bør ha ei utnyttingsgrad på maksimum %BRA=100. Det kan tillatas naudsynt innslag av kontorarbeidsplassar knytt til kjerneverksemda.
 - c. Arealkrevjande verksemder med høgt potensiale for konflikt med annan arealbruk bør skjermast med bufferzoner.

6 Natur, kulturmiljø og landskap

Mål og delmål

Mål:

Utbygging i Bergensområdet skal ta omsyn til naturmangfald, landskap, landbruk, kulturmiljø og friluftsliv, og leggje særskilt til rette for ei aktiv og berekraftig bruk av kulturmiljø, natur og friluftsområde.

Retningsliner

Retningsliner for kartlegging og analyse

35. Kommunane bør ha ei oppdatert kartleggjing av naturmangfald, funksjonell strandsone og landskap, kulturminne, landbruk og friluftsområde av lokal, regional og nasjonal verdi. Tilgjenge til friluftsområde bør inngå i kartleggjinga.

Retningsliner for forvaltning av verneverdiar i regionale vekstsoner

36. I dei regionale vekstsonene kan utbygging vektleggast sterkt i høve til omsynet til naturmangfald, landskap, landbruk og friluftsliv. Det skal takast omsyn til retningsliner 37-42.
37. Freda og/eller verna område etter naturmangfaldlova og kulturminnelova opprettheld sin verneverdi i regionale vekstsoner.
38. Utbygging som kan redusere verdien av naturmangfald, landskap, landbruk, kulturmiljø og/eller friluftsliv av svært høg verdi, skal søkje å redusere konsekvensane i størst mogeleg grad gjennom avbøtande tiltak.
39. Utbygging bør vere tilpassa landskapet. Det bør takast omsyn til landskapskarakter og kva type inngrep landskapet er sårbart for.
40. Ved omdisponering av landbruksareal av svært høg verdi i denne plan bør planforslaget innehalde ein plan for midlertidig deponering og/eller omplassering av jordressursar.
41. Kulturminne bør i hovudsak søkjast integrert i utbyggingsområde og bli utnytta som ein ressurs. Ein skal søkje å finne gode og tilpassa løysingar der tradisjonsuttrykka blir ivareteke og vidareutvikla.
42. Friluftsområde bør integrerast og inkluderast som ein kvalitet i utbyggingsplanar. Bustadområde bør ha god tilgang til nærfriluftsområde (grøntareal, parkar) med sykkel eller til fots.

Retningsliner for forvaltning av verneverdiar utanfor regionale vekstsoner

43. Utanfor regionale vekstsoner skal det takast særleg omsyn til naturmangfald, landskap, landbruk, kulturmiljø og friluftsliv.